

Gospodarka w gminie Orzysz.

I. Gospodarka w dokumentach strategicznych Gminy Orzysz.

1. Strategia Gminy na lata 2015-2025

24 stycznia 2016 roku Rada Miejska uchwałą nr 124/2015 przyjęła Strategię Rozwoju Gminy Orzysz na lata 2015-2025. Jest ona (strategia) aktualnym dokumentem strategicznym, zawierającym wyczerpujący, analityczny i statystyczny opis zagadnień dotyczących rozwoju gminy. W trakcie przeprowadzania analizy SWOT, gromadzenia danych do stworzenia dokumentu uwzględniono także bardzo ważne działy, jakimi są przedsiębiorczość i turystyka.

Na etapie prowadzonych prac analitycznych oraz konsultacji społecznych określono 3 strategiczne kierunki rozwoju obszaru związane z gospodarką na łączną liczbę 5 zidentyfikowanych:

Kierunek 1. Infrastruktura techniczna służąca dostępności i konkurencyjności obszaru

Kierunek 2. Potencjał i atrakcyjność turystyczna

Kierunek 4. Silna gospodarka

Aby osiągnąć sformułowane w misji i wizji zamierzenia zdefiniowano cele strategiczne których związane bezpośrednio z turystyką i przedsiębiorczością są:

CEL STRATEGICZNY 1

Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury technicznej służącej poprawie spójności i konkurencyjności obszaru rozumianej, jako poprawa dostępności komunikacyjnej, wzrost współpracy wewnątrzregionalnej, poprawa klimatu inwestycyjnego oraz wzrost atrakcyjności inwestycyjnej.

CEL STRATEGICZNY 2

Efektywne wykorzystanie położenia oraz dziedzictwa przyrodniczo-kulturowego obszaru w celu budowania potencjału do rozwoju usług turystycznych, poprawy atrakcyjności turystycznej i jakości życia mieszkańców Gminy Orzysz

CEL STRATEGICZNY 4

Poprawa konkurencyjności lokalnej gospodarki poprzez rozwój kluczowych funkcji gospodarczych obszaru, jakimi są turystyka, agroturystyka i przetwórstwo rolno-spożywcze oraz branż zakwalifikowanych do tzw. inteligentnych specjalizacji regionu.

CEL STRATEGICZNY 6

Zapewnienie odpowiednich warunków do rozwoju społeczeństwa obywatelskiego jako elementu kapitału społecznego będącego fundamentem nowoczesnej gospodarki i zrównoważonego rozwoju.

W strategii turystykę i działania okołoturystyczne uznano za główny potencjał rozwojowy Gminy Orzysz.

Charakter bazy noclegowej determinuje sezonowość popytu na usługi turystyczne, to znaczy, że rodzaj bazy noclegowej uzależniony jest od sezonu turystycznego (głównie okres letni).

Na terenie Gminy Orzysz dostępne są następujące formy wypoczynku oferowane turystom:

- **całoroczne**, wśród których możemy wymienić: podróże szlakami rowerowymi, wędkarstwo, jazda konna, łowiectwo, maszerstwo (zaprzęgi psie- wózkowe), wędrówki piesze, zbieranie runa leśnego/ grzybobranie, paralotniarstwo.

- **letnie**, a w nich: żeglarstwo, kajaki, windsurfing, kitesurfing, plażowanie, piłka siatkowa.

- **zimowe**: wędkarstwo podlodowe, drift na zamrożonym Jeziorze Śniardwy, ice curling, narty biegowe, łyżwy, hokej, iceboardy, bojery, snowkite.

Potencjał i atrakcyjność turystyczna obszaru warunkowana jest korzystnym położeniem na Pojezierzu Mazurskim, w pobliżu granicy z Litwą, Białorusią i Rosją. Istotny wpływ na rozwój obszaru pod względem turystycznym mają wysokie walory środowiska naturalnego. Walory przyrodnicze tworzą bowiem zespół elementów przyrodniczych będących przedmiotem zainteresowania turysty, odgrywają rolę w realizacji wypoczynkowej funkcji czasu wolnego. Wśród walorów przyrodniczych, dających turystyce pełnię satysfakcji z uprawiania turystyki, a występujących na terenie Gminy Orzysz możemy wymienić: krajobraz, klimat, wody powierzchniowe (w naszym wypadku jeziora i rzeki), lasy, różnorodność flory i fauny.

Wysoki potencjał rozwojowy i atrakcyjność obszaru winny być wsparte odpowiednimi przedsięwzięciami, które nadadzą impuls rozwojowy.

Gmina Orzysz planuje szereg projektów, których celem jest rozwój społeczno-gospodarczy obszaru. Dodatkowym wsparciem są narzędzia programowania rozwoju regionalnego i terytorialnego- obecność w Miejskim Obszarze Funkcjonalnym oraz kwalifikacja terenu Gminy do tzw. obszarów strategicznej interwencji, dające szansę na pozyskanie środków finansowych na realizację zadań inwestycyjnych oraz promocyjnych. Gmina jest też członkiem Stowarzyszenia Wielkie Jeziora Mazurskie 2020, co gwarantuje wsparcie w skutecznym pozyskaniu środków umożliwiających rozwój Gminy.

Jedną z głównych możliwości mogących przyczynić się do bardziej dynamicznego rozwoju całego regionu może być „Mazurska Pętla Rowerowa” czy „Promocja Gospodarcza Mazur”.

Perspektywą rozwoju regionu w kontekście turystyki oprócz wspomnianej pętli rowerowej jest nacisk na przedłużenie sezonu turystycznego, czyli poszerzenie oferty już istniejących ośrodków, remont nawierzchni dróg łączących poszczególne miejscowości, budowa szlaków rowerowych, czy kajakowych, powstanie stadnin koni, powstanie dodatkowych przystani dla łodzi, w szczególności tzw. ekomarin, a także rozwój turystyki kwalifikowanej.

Interesującym systemem dywersyfikacji usług i wydłużenia sezonu turystycznego może stać się oferta wypoczynku weekendowego typu „city break”,

która cieszy się coraz większą popularnością w Polsce i Europie, stanowiąc alternatywę dla dłuższego wypoczynku wakacyjnego. Najbardziej natężony ruch turystyki weekendowej przypada na wiosnę i jesień, czyli poza ścisłym sezonem wakacyjnym, co wiąże się z korzyściami z przedłużenia sezonu turystycznego..

Istotnym zadaniem rozwojowym Gminy Orzysz w kontekście promocji funkcji turystycznej oraz zrównoważonego rozwoju jest rewitalizacja obszarów zdegradowanych oraz nadanie nowych funkcji obszarom powojkowym. Wiąże się to z budowaniem potencjału w zakresie tzw. turystyki militarnej. Ostatnimi czasy prężnie na gruncie europejskim rozwija się ta gałąź turystyki, którą określa się mianem „podróży militarnych”.

Obecność byłej, nieczynnej infrastruktury wojskowej jest potencjalną dźwignią rozwoju turystyki i podstawą budowy marki Gminy Orzysz, co wiąże się z koniecznością przeprowadzenia działań rewitalizacyjnych oraz budową oferty turystyki kwalifikowanej- turystyki militarnej.

Strategia zdiagnozowała szczegółowo stan gospodarki w Gminie. Na obszarze Gminy Orzysz w sierpniu 2015 r. funkcjonowały 553 podmioty gospodarki narodowej. Liczba ta od 2011 r. systematycznie wzrastała, zwłaszcza w sektorze tzw. drobnej przedsiębiorczości – osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą. Zdecydowana większość reprezentuje sektor prywatny – 512 podmiotów. Wśród przedsiębiorstw, w zdecydowanej większości przeważają osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą – 389 podmioty, z czego 382 firmy zatrudniały do 9 osób.

Co roku zauważalny jest wzrost liczby podmiotów gospodarczych. W związku z powyższym na obszarze gminy wzrasta samozatrudnienie. Wpływa to na stopniowy spadek bezrobocia, co jest zjawiskiem stosunkowo rzadkim na obszarach wiejskich. Placówki handlowe na terenie Gminy Orzysz funkcjonują w większych miejscowościach i stanowią własność prywatną. Są to placówki branż: spożywczych, spożywczo – przemysłowych i przemysłowych. Charakteryzują się niewielką, przeważnie nie przekraczającą 30 m² powierzchnią użytkową, zatrudniają po jednej osobie. Zlokalizowane są w budynkach prywatnych oraz małych pawilonach handlowych.

Na terenie Gminy funkcjonuje **Mazurska Podstrefa Ekonomiczna**. Przedsiębiorcy działający na terenie Warmińsko-Mazurskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej mają prawo do korzystania z pomocy publicznej w postaci zwolnienia z podatku dochodowego z tytułu kosztów nowej inwestycji lub utworzenia nowych miejsc pracy.

Województwo warmińsko-mazurskie należy do obszaru, na którym przedsiębiorca może otrzymać najwyższą, w skali kraju pomoc publiczną. Zgodnie z mapą pomocy regionalnej maksymalną wysokość pomocy dla województwa warmińsko-mazurskiego przepisy ustalają na poziomie 50% kwalifikowanych kosztów nowej inwestycji lub 50% dwuletnich kosztów pracy nowozatrudnionych pracowników. Dla średnich przedsiębiorców przepisy podwyższają maksymalną wysokość pomocy o 10%, a dla małych o 20% (z wyłączeniem prowadzących

działalność w sektorze transportu). Na Podstrefę Orzysz składają się dwie działki o łącznej powierzchni 15,0 ha, pozostałe, prawie 9 ha oczekuje na zagospodarowanie (stan na 2015 rok).

Gmina Orzysz została również włączona do **Obszaru Strategicznej Interwencji – Tygrys Warmińsko-Mazurski**. Uzasadnieniem strategicznej interwencji jest konieczność dynamizacji procesów rozwojowych oraz wzmocnienie konkurencyjności krajowej i międzynarodowej regionu i obszaru. Kryterium wyboru było położenie ośrodka gminnego w odległości maksymalnie 15 km od drogi nr 7 lub nr 16. Oczekiwanym efektem interwencji jest głównie dynamizacja procesów gospodarczych.

Istotnym czynnikiem rozwoju gospodarki lokalnej jest wzrost w ostatnich latach znaczenia agroturystyki i pozostałych usług okołoturystycznych, oznaczający wzrost udziału tych branż w tworzeniu PKB obszaru. Szacuje się, iż jedno miejsce pracy w sektorze turystycznym generuje 3-4 miejsca pracy w branżach okołoturystycznych.

Szansą dla rozwoju sektora usług, w tym okołoturystycznych, produkcji żywności opartej na lokalnym rolnictwie oraz produkcji opartej na zasobach drzewa jest zakwalifikowanie tych branż do tzw. specjalizacji regionu. Niesie to za sobą mechanizmy wsparcia, promocji branż, w tym dotacji finansowych ze środków UE.

Narzędziem wsparcia rozwoju lokalnej gospodarki oraz poprawy jej konkurencyjności jest współpraca partnerska, szczególnie akcentowana w polityce UE oraz polityce krajowej. Gmina Orzysz we współpracy z 13 sąsiadującymi ze sobą samorządami: Miastem Giżycko, Gminą Giżycko, Gminą Mikołajki, Gminą Miłki, Miastem Mrągowo, Gminą Mrągowo, Gminą Pisz, Gminą Pozezdrze, Gminą Ruciane-Nida, Gminą Ryn i Gminą Węgorzewo oraz powiatem giżyckim i piskim, utworzyły w 2014 r. Stowarzyszenie Wielkie Jeziora Mazurskie 2020. Organizacja ta została powołana dla wsparcia realizacji założeń i działań wynikających ze Strategii Wielkie Jeziora Mazurskie 2020, samorządności lokalnej, wymiany doświadczeń, ochrony wspólnych interesów członków, promocji ich osiągnięć oraz wspierania rozwoju gospodarczego. Głównym celem działania Stowarzyszenia WJM 2020 jest ubieganie się o środki z funduszy Unii Europejskiej z Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2014-2020. Działalność Stowarzyszenia WJM 2020 jest szansą na zintegrowanie wysiłków w celu budowy wspólnej regionalnej oferty turystycznej oraz poprawy konkurencyjności i atrakcyjności obszaru.

II. Organizacje przedsiębiorców - Związek Przedsiębiorców i Pracodawców w Orzyszu

Oficjalnie w dniu 18 marca 2015r działania rozpoczął Związek Przedsiębiorców i Pracodawców w Orzyszu. O potrzebie sformalizowania przedsiębiorcy działający na terenie naszej gminy dyskutowali niejednokrotnie, jednakże współpraca aktywnych firm i wsparcie Burmistrza Orzysza Zbigniewa Włodkowskiego doprowadziły do utworzenia związku.

Aktywną współpracę z lokalnym samorządem przedsiębiorcy z Orzysza prowadzili znacznie wcześniej. Swoje wsparcie okazywali podczas organizowanych przez Gminę

Orzysz licznych wydarzeń kulturalnych i sportowych. Pomoc okazali m.in. podczas Gminnej Wieczery Wigilijnej w 2014 i 2015 roku oraz podczas obchodów 290 rocznicy nadania praw miejskich Orzyszowi. Udział przedsiębiorców w spotkaniach opłatkowych i integracja z lokalną społecznością stała się tradycją.

Samorząd pragnie utrzymać stały kontakt i dobrą współpracę ze Związkiem, dlatego też organizowane są cykliczne spotkania z przedsiębiorcami, podczas których konsultowane są najważniejsze przedsięwzięcia realizowane przez gminę.

Gmina Orzysz, wychodząc naprzeciw potrzebom lokalnych przedsiębiorców, prowadzi wiele działań i wprowadza nową ofertę imprez kulturalnych i rekreacyjno-sportowych, których efektem jest i będzie zwiększenie wielkości sprzedaży towarów i świadczonych usług. Organizowane przez samorząd i jednostki podległe wydarzenia dzięki intensywnej promocji w mediach społecznościowych oraz massmediach nabierają większego zasięgu, przyciągają coraz więcej uczestników, odbiorców i jednocześnie konsumentów towarów i usług dostarczanych przez przedsiębiorców na orzyski rynek.

Związek Przedsiębiorców i Pracodawców w Orzyszu może liczyć na wsparcie w prowadzeniu kampanii informacyjnej związanej ze swoją działalnością, która skutkuje dotarciem do szerszego grona działających przedsiębiorców.

Związek Przedsiębiorców i Pracodawców może realizować zawarte w statucie cele m.in. organizować kursy, szkolenia korzystając z bazy lokalowej będącej w zasobach gminy.

Dotychczasowa owocna współpraca rokuje osiągnięcie wielu obopólnych korzyści.

III. Program pomocy publicznej - element strategii wspierania i rozwoju przedsiębiorców

Szukając rozwiązań sprzyjających rozwojowi przedsiębiorczości w gminie oraz kierując się potrzebą zmniejszenia bezrobocia poprzez uruchomienie aktywnych form jego zwalczania, Burmistrz Orzysz jest w trakcie opracowywania programu pomocy przedsiębiorcom, który polegać będzie na zwolnieniu z podatku od nieruchomości budynków lub ich części, budowli lub ich części związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej, zgodnie z warunkami określonymi w Rozporządzeniu Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis (Dz. Urz. UE L 352/1 z dnia 24 grudnia 2013 r.).

W założeniach uchwała skierowana będzie do przedsiębiorców, będących podatnikami podatku od nieruchomości, którzy utworzą nowe miejsca pracy na terenie miasta i gminy Orzysz, w tym:

- którzy nie zalegają z zapłatą zobowiązań podatkowych oraz innych opłat stanowiących dochód Gminy Orzysz,
- posiadają nieruchomości z działalnością gospodarczą na terenie miasta i gminy Orzysz,
- utrzymują prowadzenie działalności przez cały okres trwania zwolnienia,

- spełniają warunki o pomocy de minimis w tym nieprzekroczenie dopuszczalnego limitu tej pomocy. Wartość pomocy de minimis udzielonej przedsiębiorcy na podstawie uchwały wraz z wartością pomocy de minimis udzielonej w różnych formach i z różnych źródeł w okresie 3 kolejnych lat kalendarzowych nie może przekroczyć kwoty 200 000 euro brutto, a dla przedsiębiorców działających w sektorze transportu drogowego towarów 100 000 euro brutto.

Celem zaproponowanego programu pomocowego będzie:

- przyciągnięcie do gminy Orzysz nowych inwestorów, którzy uruchomią działalność w nowych budynkach
- zachęcenie przedsiębiorców prowadzących działalność na terenie gminy Orzysz do podejmowania nowych inwestycji w gminie Orzysz
- łagodzenie skutków bezrobocia poprzez tworzenie nowych miejsc pracy

Planowane główne założenia uchwały w sprawie zwolnienia z podatku od nieruchomości w ramach pomocy de minimis dla przedsiębiorców, którzy zrealizowali nową inwestycję, przeznaczoną na prowadzenie działalności gospodarczej i utworzyli nowe miejsca pracy:

1. Obciążenie zwolnieniem przedsiębiorców, będących podatnikami podatku od nieruchomości, którzy zrealizują nową inwestycję i utworzą nowe miejsca pracy.
2. Przedmiot zwolnienia to nieruchomości, które powstały w wyniku realizacji nowych inwestycji – dotyczy nowo wybudowanych budynków, budowli, związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej.
3. Okres zwolnienia zależeć będzie od liczby zatrudnionych, w szczególności mieszkańców gminy Orzysz.
4. Udzielenie zwolnienia na wniosek podatnika, złożony wraz z określonymi dokumentami.
5. Spełnienie przez przedsiębiorcę warunków o pomocy de minimis w tym nieprzekroczenie dopuszczalnego limitu tej pomocy.
6. Zobowiązanie przedsiębiorcy do prowadzenia działalności gospodarczej objętej zwolnieniem i utrzymania zatrudnienia, przez cały okres trwania zwolnienia.
7. Niedotrzymanie warunków zwolnienia skutkować będzie zwrotem udzielonej pomocy de minimis – zapłata podatku wraz z odsetkami.

IV. Podatek od działalności gospodarczej

Głównym źródłem dochodów własnych w gminie w strukturze podatków lokalnych jest podatek od nieruchomości, bowiem stanowi 89,97 % dochodów podatkowych. Podatek od działalności gospodarczej stanowi 19,73 % całego podatku od nieruchomości.

Na przestrzeni ostatnich pięciu lat podatek od działalności gospodarczej tylko w niewielkim stopniu został podwyższony, co przedstawia poniższa tabela.

ROK	BUDYNKI POD DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZĄ (zł/m ²)	GRUNT POD DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZĄ (zł/m ²)
2016	20,30	0,82
2015	20,30	0,82
2014	20,22	0,82
2013	20,22	0,81
2012	19,44	0,78

Zebrała i opracowała:

Monika Łępicka-Gij
Sekretarz Gminy

Orzysz, dnia 15 marca 2016 roku

